

HELSETILSYNET

tilsyn med barnevern, sosial- og helsetjenestene

Helse- og omsorgsdepartementet
Postboks 8011 Dep

0030 OSLO

Unntatt fra offentlighet i henhold til offl.
§ 15

DERES REF: / YOUR REF:

VÅR REF: / OUR REF:

DATO: / DATE:

2016/1795 L HMR

11. oktober 2016

Statens helsetilsyns vurdering av fare for liv og helse som konsekvens av den pågående arbeidskonflikten i helseforetakene den 11. oktober 2016 kl. 16:00.

Statens helsetilsyn har vurdert om det er fare for liv og helse som følge av den pågående konflikten mellom partene i arbeidslivet på arbeidstakersiden Akademikerne og på arbeidsgiversiden Spekter.

Den aktuelle arbeidskonflikten har pågått siden 7. oktober og er nå inne i sin 5. uke. Det er tatt ut leger og annet helsepersonell i streik ved 13 helseforetak, Oslo universitetssykehus HF, Akershus Universitetssykehus HF, Sunnaas sykehus HF, Sykehuset Østfold HF, Sykehuset Innlandet HF, Vestre Viken HF, Sykehuset i Vestfold HF, Helse Stavanger HF, Helse Bergen HF, Helse Møre og Romsdal HF, St. Olavs Hospital HF, Nordlandssykehuset HF, Helse Nord RHF og Finnmarkssykehuset HF.

Akademikerne har også varslet en opptrapping av streiken torsdag 13. oktober og vil da også omfatte Universitetssykehuset Nord-Norge.

Statens helsetilsyn har i løpet av arbeidskonflikten mottatt daglige rapporter og vurderinger fra fylkesmennene om fare for liv og helse. Flere av rapportene har gjort det nødvendig å innhente ytterligere informasjon om helsetilbudet til enkeltpasienter.

Ved midnatt 10. oktober mottok vi informasjon om at det ved Nordlandssykehuset hadde oppstått en situasjon der nødvendig vaktberedskap for øyeblikkelig hjelp ikke ville bli dekket for innværende døgn. Foretaket ville ikke beordre lege til å ta den/de aktuelle vaktene, da det ble vurdert å være streikebryteri. Nordlandssykehuset rapporterte derfor at situasjonen medfører fare for liv og helse. Dette ble gjentatt i dagens rapporter. På dette grunnlaget vurderte vi kl. 13 at det var oppstått fare for liv og helse på grunn av dette. Kl 13:39 mottok vi imidlertid ny informasjon der det fremgikk at Helse Nord hadde gitt beskjed om beordring, og at det var effektivt av foretakets ledelse. Den umiddelbare faren for liv og helse var dermed avverget. Dette

ble meddelt Helse og omsorgsdepartementet, og vi ville på det grunnlaget avgi en oppdatert rapport.

Kl. 15:23 innkom ny melding fra Helse Nord v/ fagdirektør Tollåli: *Helse Nord RHF har nå informert Statens Helsetilsyn om uforsvarlig drift ved Medisinsk klinikk Nordlandssykehuset Hf Bodø som følge av en lege som er tatt ut i streik, skulle hatt ettermiddag/ nattevakt ved medisinsk avdeling Nordlandssykehuset Bodø. Vi har tidligere meddelt at situasjonen ville bety redusert beredskap for akutt hjelp fra klokken 1600 og kritisk bemanning spesielt fra kl 2300 idet kun en turnuslege ville ha tilstedevakt foran overlege i hjemmevakt.*

Dette bedømmes av sykehusledelsen og også Helse Nord som uforsvarlig. I hht til «sørge for ansvaret» har Helse Nord RHF oppfordret sykehusdirektøren om å beordre lege til den aktuelle vakten, men denne beordringen er ikke blitt akseptert og kategorisert som streikebryteri.

Dermed står vi overfor en uforsvarlig bemanningssituasjon som vil kunne være til fare for liv og helse.

Statens helsetilsyn oppdaterer og utdyper likevel dagens rapport i det følgende.

Statens helsetilsyn har frem til i dag under arbeidskonflikten ikke fått bekreftet at det har oppstått fare for liv og helse til enkeltpasienter som følge av streiken. Rapportene har imidlertid vist at det stadig økende antall utsettelse av gjennomgang av henvisninger, konsultasjoner, undersøkelser, vurdering av undersøkelser/prøvesvar og oppstart av behandling har gjort det stadig mer krevende for foretakene å ha oversikt over situasjonen og gjøre de riktige prioriteringene for å sikre forsvarlig ivaretagelse av pasientene. Vi har spesielt merket oss utfordringene på fagområdene tverrfaglig spesialisert rehabilitering/nevrorehabilitering, nevrologi, revmatologi og ortopedi, samt øre, nese, hals (ØNH), og enkelte fagområder som noen steder gjennomfører undersøkelser for kreft.

Utsettelse som følge av streiken omfatter nå totalt 10241 utsatte polikliniske konsultasjoner, 1463 utsatte operasjoner og 496 fristbrudd. Rapportene viser til at pasienter med kroniske lidelser er de som rammes mest. I tillegg kommer et stort antall utsatte billeddiagnostiske undersøkelser og dobbelgransking av billeddiagnostikk der det er tvil om diagnose. Vurdering av patologiske undersøkelser utsettes også i økende grad, endoskopiske undersøkelser utsettes i flere helseforetak i økende omfang.

Finnmarkssykehuset HF er hardt belastet av konflikten. De har svært lite medisinsk faglig kompetanse tilgjengelig for å gjøre de vurderingene som trengs for å sikre en forsvarlig gjennomføring av konflikten. Det er særlig bekymringer for enkeltpasienter på rehabiliteringsavdelingen, hvor situasjonen vurderes som alvorlig. Det er meldt tre konkrete pasienter med sammensatte behov som nå lider under mangel på legetilsyn/-behandling. På andre områder har Finnmarkssykehuset HF blitt bistått av Universitetssykehuset i Nord-Norge.

Sykehuset Østfold HF har rapportert om økende problemer. Etter deres vurdering er andelen berørte pasienter nå så stort, at de ikke lenger kan garantere for

langtidseffektene av streiken. Dette gjelder både forverring av eksisterende lidelser, men også muligheten for uforutsette hendelser. Her er det også økende problemer med å få dekket nødvendige vakter.

Akershus Universitetssykehus HF har også meldt at de ikke lenger kan stå inne for at de har oversikt over hvilke pasienter som burde ha vært innkalt. *Det kan ikke utelukkes at pasienter som blir stående i kø lider helsetap.* De påpeker også at mulighetene til å håndtere etterslepet er begrenset. Ahus har også utfordringer med å få dekket vakter.

Sykehuset Vestfold HF har meldt om økende bekymring for det omfanget pasienter som har fått utsatt sine avtaler. De har nå er store utfordringer med å holde oversikt, og at det dermed er en økt risiko for alvorlige hendelser.

Stavanger Universitetssykehus HF melder bekymring for flere deler av sin virksomhet. De har over tid før konflikten slitt blant annet med å ha forsvarlige ventetider på medisinske poliklinikker. Dette har vært fulgt opp tilsynsmessig over tid. Foretaket vurderer at de nå igjen vil komme i en situasjon der det over tid vil ha mangelfull oppfølging av særlig kroniske pasienter. De melder også om at ventetiden på scopier vil bli mer enn doblet, hvilket innebærer fristbrudd og mulig forsinkede kreftdiagnoser. Ved klinisk nevrofysiologi vil man ikke kunne være ajour med utsatte pasienter før februar/mars 2017, og selv det forutsetter frivillig innsats og kveldspoliklinikk flere ganger i uken. Tilsvarende rapporteres når det gjelder nevrologi, og det er stor bekymring for at det skal skjule seg alvorlige funn i alle de radiologiske undersøkelsene som ikke er beskrevet og kontrastert.

I de senere rapportene har flere av de øvrige berørte helseforetakene rapportert om stadig økende utfordringer med udekkede vakter for leger i spesialisering (LIS) og overleger i bakvakt. Vakante vakter har blitt dekket inn ved frivillighet, men dette har blitt tiltagende vanskelig både fordi omdisponeringer har økt belastningen på de som ikke har vært tatt ut i streik, og fordi at mange av de berørte enhetene er små slik at det er få som kan ta de vaktene som har blitt vakante som følge av streiken. Spekter/ arbeidsgiverne har valgt å ikke benytte seg av dispensasjon som et virkemiddel for å løse dette. Frem til i dag har dette imidlertid løst seg ved at frivillige har påtatt seg vaktene sent/tett opp til tidspunktet for vaktene.

Vurdering

Fungerende vaktberedskap for øyeblikkelig hjelp er en forutsetning for å kunne ivareta liv og helse. Nordlandssykehuset har uttømt alle muligheter for å få dekket disse nødvendige vaktene. Statens helsetilsyn vurderer at situasjonen ved Nordlandssykehuset nå utgjør en fare for liv og helse.

Statens helsetilsyn finner også at det store etterslepet som følger av streiken vil være svært krevende og ta lang tid å håndtere. De berørte fagområdene og rammede pasientene er i deler av tjenesten som har begrenset kapasitet, både lokalt og regionalt. Flere av disse mangler også et privat tilbud som kunne avhjelpe situasjonen. Samtlige berørte foretak rapporterer at det vil kreve ekstraordinære tiltak som kveldspoliklinikker og overtid for å håndtere situasjonen. Dette forutsetter da frivillighet både fra de medarbeiderne som har vært i konflikt og andre personellgrupper.

Etterslepet er ved noen foretak blitt så stort at det rapporteres om manglende oversikt over strykninger og utsettelse, slik at risikoen for å prioritere feil/overse en pasient som burde prioriteres høyt stadig øker.

Etter Statens helsetilsyns vurdering er sannsynligheten for at tjenestetilbudet ved flere foretak og avdelinger vil kunne bli uforsvarlig i lang tid etter avsluttet konflikt, stor.

Konklusjon

Den aktuelle situasjonen med udekkede vakter ved Nordlandssykehuset HF innebærer at det har oppstått fare for liv og helse som følge av streiken.

Omfanget av utsatte konsultasjoner, undersøkelser og behandlinger gjør at det ikke kan utelukkes at det pr i dag finnes patologiske prøver og andre hendelser som medfører fare for prognosetap og funksjonsfall.

De akkumulerte konsekvensene med et stort omfang av utsettelse av undersøkelser og konsultasjoner innebærer dessuten en overhengende risiko for at tjenestetilbudet skal bli uforsvarlig en lengre periode også etter endt konflikt.

Med hilsen

Jan Fredrik Andresen
direktør

Heidi Merete Rudi
assisterende direktør

Brevet er godkjent elektronisk og sendes derfor uten underskrift

Saksbehandler: Heidi Merete Rudi, tlf. 21 52 99 63